

Commerciële luchtvaart passagiers

In het kader van de COVID19-pandemie en van de heropstart van de activiteiten m.b.t. de commerciële luchtvaart passagiers dienen, vanaf 8 juni 2020 en tot nader order, de in onderhavig document omschreven sanitaire maatregelen te worden toegepast door elke luchthavenuitbater en elke luchtvaartmaatschappij passagiers op Belgisch grondgebied.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Algemene sanitaire maatregelen	2
A. Voorafgaande opmerkingen	2
B. Algemene sanitaire maatregelen	2
Hoofdstuk 2. Specifieke sanitaire maatregelen	5
A. Geldig voor de luchthavens	5
B. Geldig voor de luchtvaartmaatschappijen.....	6
Hoofdstuk 3. Communicatie	7
A. Openbaarmaking van de genomen sanitaire maatregelen in de luchtvaart.....	7
B. Voorbereiding van de vlucht	7
C. In de luchthaveninfrastructuur	8
D. In het vliegtuig	8

Hoofdstuk 1. Algemene sanitaire maatregelen

A. Voorafgaande opmerkingen

Er dient te worden opgemerkt dat de commerciële luchtvaart passagiers nooit heeft opgehouden. Ondanks de forse vermindering van alle activiteit sinds maart 2020 zijn luchtvaartmaatschappijen passagiersvluchten blijven uitvoeren op de Belgische luchthavens in het kader van repatriëringen en van essentiële verplaatsingen. De Belgische luchthavens en luchtvaartmaatschappijen hebben zich bijgevolg aangepast aan de bijzondere situatie ontstaan door de COVID19-pandemie en hebben reeds de nodige sanitaire maatregelen geïmplementeerd om de bescherming van de passagiers en van de leden van de begeleidende teams te garanderen. Vandaag bestaat de uitdaging erin ervoor te zorgen dat dit hoogstaand beschermingsniveau behouden blijft met een groter aantal passagiers.

De sanitaire maatregelen die momenteel geïmplementeerd worden op de luchthavens en door de luchtvaartmaatschappijen volgen de aanbevelingen van de Europese Autoriteit voor de Veiligheid in de Luchtvaart (EASA) en van het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC). Onderhavig document strekt ertoe die maatregelen van de EASA en van het ECDC, maar ook de door de Belgische overheid besliste maatregelen die van toepassing op de luchtvaart in België, formeel in herinnering te brengen.

De maatregelen die in onderhavig hoofdstuk 1 zijn omschreven, moeten geïmplementeerd worden binnen de luchthavens. De betrokken actoren worden verzocht dit ook te doen op de vliegtuigen. De maatregelen van hoofdstuk 2 geven aan wat respectievelijk van de luchthavens en van de luchtvaartmaatschappijen verwacht wordt.

Er dient eraan herinnerd te worden dat indien een aankomende passagier symptomen vertoont die overeenstemmen met COVID19-symptomen, dit in geen geval een reden mag zijn om deze passagier terug te drijven aan de toegangscontroles, noch te repatriëren. Hij of zij moet op een gelijkaardige wijze worden behandeld als elke andere Belgische burger.

B. Algemene sanitaire maatregelen

Zoals gevraagd door de EASA, het ECDC en de Belgische overheid, wordt er verzocht om onderstaande regels nauwgezet toe te passen.

- Social distancing ○ In alle zones die toegankelijk zijn voor het publiek moet, in de mate van het mogelijke, een fysieke afstand van minimaal anderhalve meter worden toegepast tussen personen die niet tot dezelfde "sociale bubbel" behoren. Wanneer de inachtneming van de fysieke afstand niet mogelijk is, moeten andere preventieve sanitaire maatregelen, zoals hierna bepaald onder punt B en in hoofdstuk 2, geïmplementeerd worden.
- Mondmasker
 - Onder "mondmasker" wordt verstaan elk type masker dat beantwoordt aan de nationale verplichtingen die de Nationale Veiligheidsraad heeft uitgevaardigd.
 - Er wordt herhaald dat het dragen van een mondmasker verplicht gesteld wordt vanaf het betreden van de luchthaveninfrastructuur voor elke persoon die er zich bevindt, zulks vanaf de leeftijd van 12 jaar.

- Mondmaskerplicht geldt niet in de kantoren van de luchthavenuitbaters indien de werknemers geen enkel contact hebben met buitenstaanders van de onderneming. Daar blijven de regels van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg gelden.
 - Luchtvaartmaatschappijen mogen, zoals aanbevolen door de EASA, strengere regels toepassen in de vliegtuigen.
 - Op vraag van de autoriteiten moet het mondmasker tijdelijk afgezet worden bij beveiligingscontroles of bij grenscontroles.
 - EASA vraagt om het mondmasker te verwisselen na 4 uur gebruik. Elke passagier moet er dus voor zorgen om over een voldoende aantal mondmaskers te beschikken voor de volledige reis, vanaf het betreden van de infrastructuur van de vertrekluchthaven tot het verlaten van de infrastructuur van de bestemmingsluchthaven.
 - Luchthavens en luchtvaartmaatschappijen moeten voorzien in de terbeschikkingstelling (gratis of betalend) van mondmaskers (en persoonlijke ontsmettingskits) voor de passagiers die niet over voldoende mondmaskers beschikken.
 - Het dragen van een mondmasker mag niet gezien worden als een sanitaire maatregel die volstaat op zich en elke andere preventieve sanitaire maatregel kan vervangen.
- Handhygiëne
- Zowel passagiers als begeleitend personeel worden verzocht bijzonder aandachtig te zijn voor de hygiëne van de handen. Daartoe moeten ze zich bij voorkeur regelmatig de handen wassen met water en zeep. Niettemin zullen ontsmettingsposten voor handen met alcohol of andere ontsmettingsmiddelen beschikbaar zijn in de vliegtuigen en ook op regelmatige afstand en zichtbaar opgesteld worden langs het passagierstraject in de luchthaveninfrastructuur, inzonderheid in de zones die bestemd zijn voor de registratie, de aankomst, de bagageophaal, de grenscontrole en de beveiligingscontrole.
- "Barrièregebaren"
- Elke persoon met symptomen die overeenstemmen met COVID19-symptomen wordt verzocht zich niet naar de luchthaven te begeven, maar liever contact op te nemen met zijn huisarts.
 - Er wordt gevraagd om zoveel mogelijk elke handeling te vermijden die contact met onderwerpen en oppervlaktes vereist. Het gebruik van alternatieve elektronische middelen moet aangemoedigd worden (zoals online registratie, digitalisering van de instapkaarten op mobiele telefoon, elektronische betaling i.p.v. cashbetaling, enzovoort).
 - Er wordt herinnerd aan de plicht om in de elleboog te niezen en/of te hoesten, zelfs bij het dragen van een mondmasker.
 - Op de zitplaatsen die ter beschikking worden gesteld in de luchthaven dient minstens een plaats vrij te worden gehouden tussen twee personen die niet tot dezelfde sociale bubbel behoren.
 - Wanneer personen die niet tot dezelfde sociale bubbel behoren een lift moeten nemen, mogen enkel twee personen tegelijk in de lift stappen. In de liftcabine moeten ze met hun rug naar elkaar staan.
 - Er wordt gevraagd om erop toe te zien dat elk afval en inzonderheid gebruikte mondmaskers, handschoenen, neusdoeken en doekjes onmiddellijk in de daarvoor bestemde vuilnisbak worden gegooid.

– Bijkomende hygiënemaatregelen

- De luchthavenruimtes en de passagiersbussen worden schoongemaakt en ontsmet overeenkomstig de voorschriften (inzake te gebruiken middelen en frequentie) die zijn uitgevaardigd door de Belgische overheid, met name de FOD Werk in zijn generieke gids, en door het ECDC. De vliegtuigen worden binnenin schoongemaakt en ontsmet overeenkomstig de voorschriften (inzake te gebruiken middelen en frequentie) die zijn uitgevaardigd door de EASA en het ECDC.

Er wordt een bijzondere aandacht geschonken aan de zones die door veel mensen worden aangeraakt (bijvoorbeeld zelfbedieningsvoorzieningen zoals karren, rolstoelen, balies, liftpanelen, relingen, schermen, automaten, aanmeldpalen, bakken bij de *security check*, maar ook oppervlakken zoals deurknoppen, aanraakschermen, enzovoort).

– Specifieke maatregelen voor het begeleidend personeel (op niveau van de luchthaven en van de luchtvaartmaatschappijen)

- Luchthavenuitbaters, vliegtuiguitbaters en dienstverleners moeten de nodige persoonlijke beschermingsmiddelen bezorgen aan hun personeel en erop toezien dat het opgeleid is om die middelen op gepaste wijze te gebruiken.
- De personeelsleden die rechtsreeks interageren met de passagiers (zoals agenten die instaan voor de beveiligingscontrole, mensen die bijstand verlenen aan personen met beperkte mobiliteit, schoonmaakpersoneel, enzovoort) moeten een medisch mondmasker en handschoenen dragen.
- De personeelsleden moeten over voldoende werkuniformen of -kleden kunnen beschikken om dagelijks van kledij te kunnen verwisselen. Wanneer niet dagelijks van werkuniform of -kleden kan worden verwisseld, moet beschermingskledij als alternatief kunnen worden gebruikt.
- De agenten die instaan voor de beveiligingscontrole moeten mogelijks lichaamscontroles uitvoeren, waarbij ze dan, bovenop hun mondmaker, ook een gelaatsscherm of geschikt alternatief moeten dragen om het risico op besmetting via inademing veroorzaakt door nauw contact met de passagiers zo veel mogelijk te beperken.
- De personeelsleden die met de passagiers interageren achter een afscherming (zoals voorgeschreven door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg in zijn generieke gids) moeten niet noodzakelijk constant een persoonlijk beschermingsmiddel dragen. Indien openingen zijn aangebracht in de afscherming om het uitwisselen en manipuleren van documenten mogelijk te maken, wordt bovendien aan de passagiers gevraagd om behalve op het ogenblik van de uitwisseling van documenten en van de afgifte van bagage, op afstand van de balie te blijven. De passagiers zullen aan de hand van grondmarkeringen en specifieke pictogrammen herinnerd worden aan de regels die moeten gevolgd worden.
- De personeelsleden moeten de nodige informatie en opleiding krijgen met het oog op een goede kennis van de sanitaire regels.
- Wanneer handschoenen worden gebruikt, moeten deze regelmatig worden verwisseld, naar het voorbeeld van de mondmaskers. De personeelsleden moeten degelijk worden ingelicht over het gebruik en uitdoen van handschoenen en over de risico's die handschoenen kunnen veroorzaken indien die regels niet correct worden toegepast.

Hoofdstuk 2. Specifieke sanitaire maatregelen

A. Geldig voor de luchthavens

- Toegang tot de luchthaveninfrastructuur ○ Niet-reizende personen worden verzocht te vermijden om het luchthavengebouw te betreden wanneer dit niet nodig is. Indien die personen naar de luchthaven komen om er passagiers af te zetten of op te halen, wordt hen gevraagd om afscheid te nemen van hen voor de vlucht (*kiss and fly*) of hen te verwelkomen na de vlucht (*meet and greet*) buiten de luchthaveninfrastructuur (op de parking, bijvoorbeeld).
- Opening van cafés en restaurants (transitzone / airside) ○ De cafés en restaurants in de transitzone kunnen open blijven maar dienen de daartoe beschreven regels te volgen (MB 28/10/2020, hoofdstuk 3, art 6).
- Opening van cafés en restaurants (landside) ○ Cafés en restaurants aan de landside volgen de vigerende regels voor horeca.
- Bijkomende preventieve middelen ○ De vuilnisbakken waarin afval en inzonderheid gebruikte mondkapjes kunnen worden gegooid, moeten voldoende talrijk zijn en langs het hele passagierstraject opgesteld worden. Die vuilnisbakken mogen geen fysiek contact vanwege de passagier behoeven om er het afval in achter te laten.
 - In de luchthaveninfrastructuur moeten stewards aanwezig zijn teneinde de passagiers te begeleiden, hen informatie te verstrekken en na te gaan of de maatregelen juist worden toegepast.
 - In elke luchthaven moet een coördinator aangeduid worden. Hij zal optreden als contactpunt tussen de autoriteiten die belast zijn met de volksgezondheid.
 - Luchthavenuitbaters en luchtvaartmaatschappijen hebben de plicht om alle nodige maatregelen te nemen om Covid onveilige situaties te voorkomen en indien ze zich voordoen te remediëren. Ze moeten bijvoorbeeld de wachtrijen zo organiseren dat de social distancing zoveel mogelijk wordt gerespecteerd.
- Organisatie van het op- en afstappen van de passagiers ○ De passagiersstromen bij vertrek en aankomst moeten georganiseerd worden op een manier die *social distancing* in de hand werkt, zulks aan de hand van een aangepaste signalering.
 - Luchtvaartmaatschappijen moeten, in samenwerking met de luchthavenuitbaters en de betrokken dienstverleners, efficiënte op- en afstapprocedures implementeren die ervoor zorgen dat die operaties zoveel mogelijk worden beperkt in de tijd en dat tegelijk de risico's op contacten en op besmetting worden verminderd.
 - Wanneer te voet naar het vliegtuig of van het vliegtuig wordt gestapt, afhankelijk van de infrastructuur van de luchthaven, moet dit georganiseerd worden op een manier die de fysieke afstand tussen de passagiers maximaal garandeert.
 - Wanneer gebruik wordt gemaakt van bussen in de opstap- en afstapprocedures, moet in de mate van het mogelijke een groter aantal bussen worden ingelegd om de fysieke afstand tussen de passagiers op de bussen te bevorderen.

B. Geldig voor de luchtvaartmaatschappijen

- Bijkomende hygiënemaatregelen ○ Luchtvaartmaatschappijen moeten een bijkomende procedure implementeren voor het schoonmaken en ontsmetten van de cabine en van het cockpit van het vliegtuig, die volgens de regels en aanbevelingen van het ECDC na elke vlucht moet worden uitgevoerd. ○ In het vliegtuig moeten voldoende individuele vuilniszakken uitgedeeld worden zodat de passagiers er hun afval en inzonderheid gebruikte mondkmaskers in kunnen gooien. ○ Vliegtuigen moeten verplicht uitgerust zijn met HEPA-filters. De HEPA-benaming geldt voor elke uitrusting die het mogelijk maakt om in één doorgang minstens 99,97% van de stofdeeltjes met een omvang van 0,3 micrometer (die het moeilijkst te filteren zijn) tegen te houden. Dit standaard wordt gebruikt in de operatiekwartieren. De efficiëntie van HEPA-filters (*High Efficiency Particulate Air*) tegen stofdeeltjes met een grootte als die van SARS-CoV-2 werd wetenschappelijk aangetoond; ze kunnen dus de met het virus beladen stofdeeltjes in suspensie tegenhouden.
 - Naast de HEPA-filters moeten luchtvaartmaatschappijen, zoals gevraagd door de EASA, ervoor zorgen dat de toevoer van frisse lucht in de cabine verhoogd wordt en dat de lucht versneld vernieuwd wordt.
 - In coördinatie met de luchthavenuitbaters moeten luchtvaartmaatschappijen de nodige acties ondernemen opdat de passagiers van een vliegtuig dat aan de grond staat niet langer dan 30 minuten in de cabine moeten blijven. ○ Toegang tot de passagierscabine moet zoveel mogelijk zonder bagage gebeuren. Handbagage moet beperkt worden. Luchtvaartmaatschappijen moeten de passagiers de gelegenheid geven om hun cabinekoffer zonder bijkomende kosten in het bagageruim te plaatsen.
 - Overeenkomstig de verzoeken van de EASA mag er geen *duty free*-verkoop plaatsvinden aan boord van de vliegtuigen. De boordservice moet georganiseerd worden op een manier die een minimaal vliegcomfort verschaft en de risico's op besmetting vermijdt. ○ Tijdens de veiligheidsdemonstratie dient het cabinepersoneel te herhalen dat het mondkmasker desgevallend moet worden afgezet vooraleer de zuurstofmasker wordt opgezet.
 - Tijdens die demonstratie, en op regelmatige tijdstippen tijdens de vlucht, moet worden herhaald dat indien een passagier symptomen voelt opkomen die overeenstemmen met COVID19-symptomen, hij of zij dit onverwijld aan een bemanningslid moet melden.
 - Indien een passagier na het opstijgen symptomen vertoont die overeenstemmen met COVID19-symptomen, moet het boordpersoneel op de hoogte zijn (dankzij voorafgaande opleiding, briefing, enzovoort) van de procedure die door de EASA wordt aanbevolen, en die procedure nauwgezet volgen.
 - Teneinde de door EASA aanbevolen procedure op correcte wijze te kunnen toepassen, moeten luchtvaartmaatschappijen in elk vliegtuig een isolatiezone bepalen die twee rijen zitplaatsen vrij houdt rond de verdachte passagier.
 - Zonder afbreuk te doen aan de toepasselijke regels van bescherming van privégegevens moeten luchtvaartmaatschappijen, op verzoek van de bevoegde overheden inzake volksgezondheid, onverwijld de gegevens betreffende de passagiers, het zitplaatsnummer dat hen toegewezen was en hun telefoonnummer of e-mailadres meedelen. Die gegevens moeten minstens gedurende 4 weken beschikbaar zijn.
- Organisatie van het op- en afstappen van de passagiers ○ Het opstappen en het afstappen van de passagiers moeten per rij of per rijengroep georganiseerd worden.

Hoofdstuk 3. Communicatie

A. Openbaarmaking van de genomen sanitaire maatregelen in de luchtvaart

○ Luchthavens, luchtvaartmaatschappijen, federale en regionale administraties belast met luchtvaartangelegenheden moeten op overlegde wijze instaan voor het openbaar maken van de maatregelen en regels die moeten worden toegepast door de passagiers evenals van de middelen die worden ingezet door de luchthavenuitbaters en de luchtvaartmaatschappijen om de passagiers en de begeleidende personeelsleden te beschermen tegen een COVID19-besmetting. Dit slaat meer specifiek op het volgende:

- de sanitaire regels en geïmplementeerde voorzorgen (hoofdstuk 1, punt B, en hoofdstuk 2);
- de barrièregebaren, inclusief een specifieke communicatie over de meest correcte wijze om een mondkapje op te zetten, te dragen en af te zetten;
- de specifieke maatregelen genomen door luchthavenbeheerders en luchtvaartmaatschappijen (zoals de verplichtingen inzake regelmatige ontsmetting en HEPA-filters, enzovoort);
- het verzoek aan niet-reizende personen dat moet worden vermeden om het luchthavengebouw te betreden wanneer dit niet nodig is. Indien die personen naar de luchthaven komen om er passagiers af te zetten of op te halen, wordt hen gevraagd om afscheid te nemen van hen voor de vlucht (*kiss and fly*) of hen te verwelkomen na de vlucht (*meet and greet*) buiten de luchthaveninfrastructuur (op de parking, bijvoorbeeld);
- het in herinnering brengen dat wie de sanitaire maatregelen niet toepast in een luchthaven kan bestraft worden door de aanwezige bevoegde autoriteiten en de toegang tot het vliegtuig kan ontzegd worden.

B. Voorbereiding van de vlucht

- In de dagen die de vlucht voorafgaan, moeten luchtvaartmaatschappijen via e-mail en/of sms hun passagiers eraan herinneren:
 - dat ze zich niet naar de luchthaven mogen begeven om hun reis te maken indien ze symptomen vertonen die overeenstemmen met COVID19-symptomen. Ze moeten worden verzocht om eerder een huisarts te raadplegen;
 - dat er door de Belgische luchtvaartmaatschappijen regelingen zijn getroffen waardoor een passagier met symptomen die overeenstemmen met COVID19-symptomen, zijn vlucht tot zes uur vooraf kosteloos kan uitstellen;
 - dat ze kennis moeten nemen van de maatregelen en verplichtingen waarnaar ze zich gedurende de hele reis zullen moeten schikken (in de infrastructuur van de vertrekluchthaven, in het vliegtuig en in de infrastructuur van de transit- en bestemmingsluchthaven);
 - dat ze moeten nagaan of ze zich, ingevolge de geïmplementeerde sanitaire maatregelen, niet beter een beetje eerder moeten aanmelden op de luchthaven om alle nodige handelingen te stellen vóór de vlucht.

- dat niet-reizende personen worden verzocht te vermijden om het luchthavengebouw te betreden wanneer dit niet nodig is. Indien die personen naar de luchthaven komen om er passagiers af te zetten of op te halen, wordt hen gevraagd om afscheid te nemen van hen voor de vlucht (*kiss and fly*) of hen te verwelkomen na de vlucht (*meet and greet*) buiten de luchthaveninfrastructuur (op de parking, bijvoorbeeld);
- Luchthavens moeten hun website bijwerken met alle nuttige informatie om de reis voor te bereiden, inzonderheid of de passagiers rekening moeten houden met bijkomende termijnen als gevolg van de geïmplementeerde sanitaire maatregelen. Die termijnen moeten zo nauwkeurig mogelijk aangegeven worden en gemakkelijk gevonden kunnen worden op de website van de luchthaven.

C. In de luchthaveninfrastructuur

- Affiches en pictogrammen moeten de passagiers herinneren aan de maatregelen en regels die in acht moeten worden genomen langs het volledige traject dat ze afleggen in de luchthaveninfrastructuur.
- Op regelmatige tijdstippen en inzonderheid op de mogelijke wachtplaatsen (aan de controleposten, in de instap- en uitstapzones, in de wachtzones, enzovoort) moeten herhalende audio- en videoboodschappen worden uitgezonden.
- De passagiers moeten instructies krijgen over de manieren waarop ze hun afval en inzonderheid gebruikte mondmaskers in alle veiligheid kunnen kwijtraken.
- In de luchthavens moeten regelmatig plaatsen worden aangegeven waar de passagiers (gratis of tegen betaling) aan mondmaskers kunnen geraken, alsook aan persoonlijke ontsmettingskits.

D. In het vliegtuig

- De presentatie van de veiligheidsprocedures moet worden aangepast en ook de boodschappen opnemen die specifiek betrekking hebben op het sanitaire vlak.
- Tijdens de vlucht moeten de van toepassing zijnde sanitaire maatregelen meermaals en op regelmatige tijdstippen worden herhaald.
- De sanitaire maatregelen die van toepassing zijn in de bestemmingsluchthaven moeten worden uitgelegd aan de passagiers vooraleer deze van het vliegtuig stappen.
- De passagiers moeten instructies krijgen over de manieren waarop ze hun afval en inzonderheid gebruikte mondmaskers in alle veiligheid kunnen kwijtraken.
- De passagiers moeten eraan herinnerd worden dat, indien ze mondmaskers te kort komen, (gratis of tegen betaling) mondmaskers kunnen worden bekomen bij het cabinepersoneel, alsook persoonlijke ontsmettingskits.
- Aan boord van het vliegtuig moet specifiek herhaald worden dat indien een passagier zich tijdens de vlucht ziek voelt, hij of zij onmiddellijk het cabinepersoneel moet verwittigen.